

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри педагогіки,
іноземної філології та перекладу
Протокол № 2 від 01.09.2025 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

ДИЗАЙН ТА ПРОЄКТУВАННЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань
Спеціальність
Освітній рівень
Освітня програма
Статус дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

**А Освіта
А1 Освітні науки
третій (освітньо-науковий)
«Освітні, педагогічні науки»
обов'язкова
українська**

Розробник:
к.п.н., доцент
кафедри педагогіки,
іноземної філології та перекладу

Вікторія ПЕТРЕНКО

Завідувач
кафедри педагогіки,
іноземної філології та перекладу

Тетяна ПОГОРЕЛОВА

Гарант програми:

Олександр ШУМСЬКИЙ

Харків
2025

ВСТУП

Робоча програма навчальної дисципліни “Дизайн та проектування освітньої діяльності” для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня

Метою викладання навчальної дисципліни «Дизайн та проектування освітньої діяльності» є забезпечення теоретичної і практичної підготовки майбутніх викладачів вищої освіти до реалізації основних освітніх програм і навчальних планів у закладах вищої освіти України на рівні сучасних державних стандартів; формування освіченої та високопрофесійної особистості викладача, яка вміє створювати і підтримувати для особи, яка навчається, середовище, в якому на основі найбільш раціонального представлення, взаємозв'язку і сумісності різних типів освітніх ресурсів, забезпечується психологічно комфортний і педагогічно обґрунтований розвиток суб'єктів освітньої діяльності.

Контент навчальної дисципліни “Дизайн та проектування освітньої діяльності” для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії визначається понятійним міжпредметним зв'язком між курсами «Філософія науки», «Лідерство в освітній діяльності», «Педагогічний дизайн», «Тайм-менеджмент», «Сучасні методи і технології обробки інформації в освіті», «Комунікації в освітній діяльності».

Об'єктом дисципліни є набуття компетентності реалізовувати закономірності, принципи, підходи до викладання навчальних дисциплін у вищій освіті, застосовувати технології інноваційної діяльності в процесі професійної підготовки висококваліфікованого фахівця відповідно до вимог реформування освітньої галузі та ринку праці.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сучасні аспекти педагогічного дизайну, що ґрунтується на принципах науковості, наочності, доступності, безперервності і наступності, оглядовості мислення і комфортності; дослідження інформації стосовно побудови освітнього процесу, змістової частини навчання, зіставлення теорії і практики, базуючись на даних теорії навчання, оперування апробованими моделями, які дають можливість адаптуватися до відповідних умов.

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формують навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
РН02	ЗК2, ЗК6, СК6, СК8
РН03	ЗК6, СК1, СК9
РН04	СК9
РН05	СК2, СК4, СК5
РН07	ЗК1, ЗК2, СК10
РН09	ЗК2, ЗК7, СК2, СК6, СК11
РН12	ЗК2, ЗК3
РН13	СК2, СК7, СК11
РН14	СК2

де, ЗК1. Оволодіння загальнонауковою компетентністю спрямованою на формування системного наукового світогляду у предметній області і професійній діяльності;

ЗК2. Здатність до критичного мислення генерування нових складних ідей, аналізу та синтезу цілісних знань;

ЗК3. Здатність до організації та проведення оригінальних наукових досліджень із застосуванням кращих практик у професійній діяльності;

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань та академічної доброчесності, діяти соціально-відповідально та свідомо;

ЗК7. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології;

СК1. Здатність до пошуку, обробки та аналізу та узагальнення інформації для проведення самостійних наукових досліджень в освітній сфері;

СК2. Здатність до забезпечення якості освіти, позитивної динаміки навчальних досягнень суб'єктів освітньої діяльності;

СК4. Здатність до застосування інноваційних методів навчання і методик викладання фахових дисциплін;

СК5. Здатність до дизайну, проєктуванню та оцінюванню освітнього контенту, спрямованого на формування компетентних фахівців з творчим мисленням, спроможних до навчання протягом життя, зокрема, в професійній сфері;

СК6. Здатність до впровадження та оприлюднення результатів власних досліджень з педагогіки;

СК7. Здатність до аналізу, узагальнення та застосування міжнародного досвіду у сфері освіти;

СК8. Здатність визначати стан і потенціал системи організації професійної підготовки у закладах освіти, зокрема оволодіння методикою аналізу освітньої діяльності у закладі освіти, проведення педагогічної діагностики та моніторингу якості освіти;

СК9. Здатність керувати освітніми практико орієнтованими проєктами в освітній сфері;

СК10. Здатність до викладання, консультативної підтримки студентів.

СК11. Здатність до управління навчальною діяльністю з підготовки фахівця за допомогою розробленої системи дидактичних засобів на основі суб'єкт-суб'єктної взаємодії учасників освітнього процесу;

РН 02. Організовувати та проводити оригінальні наукові дослідження в освітній сфері на відповідному фаховому рівні, досягати наукових результатів, що створюють нові знання для розв'язання актуальних проблем теорії та практики.

РН 03. Демонструвати навички самостійного виконання наукового дослідження, критичного мислення, відкритості до нових знань, оцінювати результати автономної роботи і нести відповідальність за особистий професійний розвиток та навчання інших.

РН 04. Ініціювати, розробляти та реалізовувати проєкти в освітній сфері, управляти ними та здійснювати пошук партнерів для їх реалізації.

РН 05. Застосовувати педагогічні методи організації навчального процесу, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу.

РН 07. Здійснювати критичний аналіз, узагальнювати результати наукових досліджень, формулювати та обґрунтовувати висновки і пропозиції щодо розвитку концептуальних і методологічних знань в освітній галузі.

РН 09. Обирати та використовувати загальнонаукові та спеціальні методи наукових досліджень в освітній галузі, зокрема з використанням сучасних методів та технологій обробки інформації.

РН12. Застосовувати навички планувати та управляти часом підготовки дисертаційного дослідження, формулювати мету, задачі, об'єкт і предмет дослідження, формувати структуру і розробляти план дослідження, використовувати методи дослідження, адекватні досліджуваним процесам і явищам, створювати обґрунтовані та достовірні нові знання через

оригінальні дослідження, якість яких відповідає вимогам сучасного розвитку наукових досліджень на міжнародному рівні.

РН 13. Застосовувати загальні статистичні методи моделювання освітніх процесів.

РН 14. Формувати розуміння основних теорій зростання та розвитку, генезису наукової думки у сфері управління змінами; проведення критичного аналізу змін у стані суб'єкта освітньої діяльності; вміння генерувати, обирати та обґрунтовувати шляхи його розвитку.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Педагогічний дизайн як системне використання педагогічних знань, вмінь, навичок.

Тема 1. Професійні знання, здібності – основа становлення педагогічної майстерності.

1.1. Педагогічна компетентність.

1.2. Знання та уміння, необхідні педагогу, знання нормативно-правової бази, педагогічні здібності, педагогічна техніка, професійно важливі якості педагога, моральні характеристики особистості, гуманістична спрямованість особистості педагога.

1.3. Педагогічна майстерність як комплекс властивостей особистості педагога.

1.4. Педагогічна культура як вершина педагогічного досвіду і майстерності, її складові.

Тема 2. Психолого-педагогічні умови майстерності взаємодії в педагогічному спілкуванні.

2.1. Форма організації навчання як дидактична категорія. Сучасні дидактичні концепції.

2.2. Поняття цілі та функції педагогічного спілкування.

2.3. Студент як об'єкт і суб'єкт педагогічної діяльності.

2.4. Суб'єкт-суб'єктні відносини як основа взаємодії у педагогічному спілкуванні.

Тема 3. Майстерність організації педагогічної взаємодії в освітньому процесі.

3.1. Основні вимоги до організаційних форм педагогічної взаємодії: загально-педагогічні, психологічні, дидактичні.

3.2. Процес організації педагогічної взаємодії.

3.3. Труднощі, пов'язані з організацією педагогічної взаємодії.

Змістовий модуль 2. Проектування освітньої діяльності.

Тема 4. Підготовка до проектування освітньої діяльності.

4.1. Сутність, принципи проектування та тенденції розвитку сучасних освітніх технологій.

4.2. Класифікація технологій навчання.

4.3. Етапи і форми педагогічного проектування.

Тема 5. Проектування педагогічних об'єктів.

5.1. Модульна побудова змісту дисципліни і рейтинговий контроль.

5.2. Моделювання елементів педагогічного процесу, теоретичне обґрунтування моделей, аналіз, визначення рівня продуктивності.

5.3. Інтенсифікація навчання та проблемне навчання. Методи активного навчання.

5.4. Інформаційні технології навчання.

Тема 6. Апробація педагогічних об'єктів в освітній діяльності.

6.1. Психолого-педагогічні умови використання педагогічних об'єктів в педагогічній діяльності.

6.2. Педагогічні ситуації щодо дидактичних стратегій взаємодії викладача зі студентами.

6.3. Аналіз та оцінка ефективності застосування педагогічних об'єктів в педагогічній діяльності.

Перелік практичних (семінарських) питань та завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Перелік практичних завдань

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1. Педагогічна компетентність як основа становлення педагогічної майстерності.	Проаналізувати сутність і структуру педагогічної компетентності як інтегральної характеристики професійної діяльності педагога.
Тема 2. Психолого-педагогічні умови майстерності взаємодії в педагогічному спілкуванні.	Охарактеризувати психолого-педагогічні умови ефективної педагогічної взаємодії (емпатія, педагогічний такт, комунікативна культура, суб'єкт-суб'єктні відносини).
Тема 3. Майстерність організації педагогічної взаємодії в освітньому процесі.	Дослідити особливості організації педагогічної взаємодії в різних формах освітнього процесу (урок, тренінг, проєктна діяльність, дистанційне навчання, тощо).
Тема 4. Підготовка до проєктування освітньої діяльності	Розкрити етапи підготовки до проєктування освітньої діяльності: аналіз освітніх потреб, визначення цілей і результатів навчання, добір змісту, форм і методів роботи.
Тема 5. Проєктування педагогічних об'єктів.	Зпроєктувати педагогічний об'єкт (урок, заняття, виховний захід, тощо) з урахуванням дидактичних принципів та вікових особливостей здобувачів освіти.
Тема 6. Апробація педагогічних об'єктів в освітній діяльності.	Провести апробацію спроєктованого педагогічного об'єкта в реальних або модельованих умовах освітнього процесу.

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл. 3

Таблиця 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1. Педагогічна компетентність як основа становлення педагогічної майстерності.	Визначити основні компоненти педагогічної компетентності та їх роль у формуванні педагогічної майстерності.
Тема 2. Психолого-педагогічні умови майстерності взаємодії в педагогічному спілкуванні.	Проаналізувати стилі педагогічного спілкування та їх вплив на освітній процес.
Тема 3. Майстерність організації педагогічної взаємодії в освітньому процесі.	Визначити методи та прийоми активізації взаємодії між учасниками освітнього процесу.

Тема 4. Підготовка до проектування освітньої діяльності	Ознайомитися з нормативними та методичними вимогами до проектування.
Тема 5. Проектування педагогічних об'єктів.	Обґрунтувати мету, завдання, очікувані результати, методи та засоби реалізації проекту.
Тема 6. Завдання 6. Апробація педагогічних об'єктів в освітній діяльності.	Здійснити аналіз результатів апробації, визначити сильні сторони та труднощі реалізації.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності аспірантів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних освітніх технологій, серед яких: лекції проблемного характеру (Тема 1), міні-лекції, (Тема 5), мозкові атаки (Тема 6), навчальна дискусія (Тема 4), розгорнута бесіда (Тема 3), дискусії (Тема 2), проектна робота (Тема 6).

Практичне заняття передбачає інтенсивну роботу в аудиторії. Воно проводиться у формі обговорення питань, дискусії, керованого викладачем або аспірантами, «круглого столу». На практичному занятті відбувається обговорення самостійно підготовлених аспірантами доповідей, презентацій, повідомлень та ін. Основними формами практичного заняття є розгорнута бесіда, диспут, «круглий стіл», семінар, презентації.

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Система оцінювання сформованих компетентностей здобувачів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні та практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою.

Поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення практичних занять і оцінюється сумою набраних балів.

Поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення практичних занять оцінюється сумою набраних балів для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен (іспит): максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє здобувачу вищої освіти скласти екзамен (іспит) – 35 балів.

Залученість здобувачів до освітньої діяльності на практичному занятті оцінюється у 5 балів, в цілому кожне заняття (25 бали за семестр), самостійна робота – 5 балів (15 балів за семестр), поточний контроль (тестування) – 5 балів (10 бали за семестр), виконання та презентація індивідуальної роботи оцінюється у 10 балів.

Результати іспиту оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів). Здобувача слід вважати атестованим, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює 60. Мінімумально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 35 та мінімумально можлива кількість балів, набраних на екзамені – 25.

Приклад екзаменаційного білету

Завдання 1. (5 балів)

Розкрийте сутність **педагогічного дизайну** як системного використання педагогічних знань, умінь і навичок у вищій освіті. Надайте наукове визначення поняття; окресліть його функції в освітньому процесі; покажіть зв'язок педагогічного дизайну з педагогічною майстерністю викладача.

Завдання 2. (15 балів)

Проаналізуйте категоріальний ряд:

педагогічна компетентність → педагогічна майстерність → педагогічна культура

у контексті педагогічного дизайну освітньої діяльності здобувачів освіти магістерського рівня. Визначте ієрархію понять; обґрунтуйте їх взаємозв'язок; покажіть роль кожного рівня в проектуванні освітнього процесу.

Завдання 3. (20 балів)

Під час реалізації модульно-рейтингової системи підготовки здобувачів другого магістерського рівня зросла кількість формально виконаних завдань, але знизився рівень рефлексії та дослідницької активності.

Питання:

1. У чому полягає педагогічна проблема з позицій педагогічного дизайну?
2. Які принципи проектування освітньої діяльності були порушені?
3. Запропонуйте **один обґрунтований механізм корекції** освітнього процесу.

Критерії оцінювання

Критерій	Бали
Завдання 1. Теоретико-концептуальне питання (5 балів)	
Коректність і повнота визначення	2
Логічність і структурованість викладу	2
Професійно-прикладний аспект	1
Завдання 2. Аналітичне питання (15 балів)	
Глибина категоріального аналізу	5
Наукова аргументація, узагальнення	5
Системність і логіка викладу	5
Завдання 3. Аналіз педагогічної ситуації (20 балів)	
Точність аналізу проблеми	5
Теоретична обґрунтованість	5
Реалістичність і доцільність рішення	10

Рекомендована література

Основна

1. Борова Т.А. Рябова З.В., Кравченко Г.Ю., Почуєва О.О. Педагогічний консалтинг: навч. посіб. Луцьк: Терен, 2019. 324 с.
2. Закон України Про вищу освіту. - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
3. Artificial Intelligence and Human Agency in Education: Volume One. The Nexus Between AI and Human Agency in Educational Contexts / Ed.: Michael Agyemang Adarkwah, Samuel Amponsah, Ronghuai Huang, Michael Thomas. – Springer Cham, 2025. – 289 p. <https://link.springer.com/book/10.1007/978-981-96-7937-9>
4. Design Research: The Sociotechnical Aspects of Quality, Creativity, and Innovation / Ed.: Dorian Marjanović, Mario Štorga, Stanko Škec. – Springer Cham, 2024. – 188 p. <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-031-50488-4>
5. Envisioning the Future of Education Through Design / Ronghuai Huang, Dejian Liu, Michael Agyemang Adarkwah, Huanhuan Wang, Boulus Shehata. – Springer Singapore, 202. – 383 p. <https://link.springer.com/book/10.1007/978-981-97-0076-9>
6. Innovative Teaching Methods and Learning Resources / Ed.: Maiga Chang. – Springer Singapore, 2025. – 244 p. <https://link.springer.com/book/10.1007/978-981-95-0405-3#overview>
7. Saiti Anna, Chletsos Michael. Management and Economics of Education: The Application of Managerial and Economic Principles in the Education System/ A. Saiti , M. Chletsos . - Springer Cham, 2024. – 233 p. <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-031-59527-1>
8. The Design, Experience and Practice of Networked Learning / Ed.: Vivien Hodgson, Maarten de Laat, David McConnell, Thomas Ryberg. – Springer Cham, 2014. – 281 p. <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-319-01940-6>

Додаткова

9. Borova, T., Petrenko, V., Ved, T. and Pyvovarov, V. (2021). Developing Students' Transversal Competences Through Cultivation of Health Literacy Competence. Marketing of Scientific and Research Organizations. 40. 35-52. doi: 10.2478/minib-2021-0008.
10. Chekhratova, O., Kovalenko, O., Petrenko, V., Pohorielova, T., & Ved, T. (2022). Developing students' autonomy and responsibility via promoting digital and media literacy in an English-language classroom. Revista Amazonia Investiga, 11(52), 15–23. Page 59 of 60 *Corresponding author IJEE (Indonesian Journal of English Education), 11 (1), 2024 P-ISSN: 2356-1777, E-ISSN: 2443-0390 | DOI: <https://doi.org/10.15408/ijee.v11i1.34851> This is an open access article under CC-BY-SA license (<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>) <https://doi.org/10.34069/ai/2022.52.04.2>
11. Developing Sustainability Competences Through Pedagogical Approaches: An International Study of University Students / Ed.: Rodrigo Lozano, Maria Barreiro-Gen, Francisco J. Lozano. – Springer Cham, 2025. – 178 p. <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-031-86035-5>
12. O. Sushchenko, T. Borova and V. Petrenko, "Measuring Engineering Students' Emotional Competence With Qualimetric Instruments," 2023 IEEE 5th International Conference on Modern Electrical and Energy System (MEES), Kremenchuk, Ukraine, 2023, pp. 1-5, doi: 10.1109/MEES61502.2023.10402509.

Інформаційні ресурси

13. Еразмус+ : Корисні посилання та банери. – Інтернет ресурс:
<https://erasmusplus.org.ua/korysni-posylannya-ta-banery/>
14. Міністерство освіти і науки України. - <https://mon.gov.ua/>
15. Сайт ПНС імені С. Кузнеця. Дисципліна : Дизайн та проєктування освітньої діяльності / В. Петренко [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
<https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=4786>